

izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for.	— kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "	
za četert leta . . .	1 " 40 "	
Po pošti:		
za celo leto . . .	6 for.	30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "	
za četert leta . . .	1 " 70 "	

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; več. pismenke plačujejo po prostoru

Za vsak list mora biti kolek (stempel) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 42.

V Celovcu v sredo 7. junija 1865.

Tečaj I.

Cerkvena in državna enakopravnost ter njeni služabniki

Kdor ima od cerkve kakor od države prave zapopadke, mora si misliti, da obe oblasti, vsaka po svojem različnem vplivu, imate imenitno nalogo, naj segate človeški slabosti pod pasho, in nas tako vodite in vladate, da svoj namen kot verni sinovi svoje cerkve in kot državljani po najbolj srečnem potu dosežemo. Kako da cerkev to svoje visoko nalogo spolnuje, znano je vsemu svetu, ker njena luč ni nikdar pod polovnik postavljena. Ona ne pozna tistih skrivnih podukov — geheime Instructionen, — s katerimi bi njeni služabniki svoja krivična dela lahko opravičevali. Ravna se vse povsod in vsegdar po načelih, ki jih že po natori njen poklic sam ob sebi zahteva, zoper ktereга ravnati bi se hotlo toliko reči, kakor Savo iz Siseka nazaj proti Triglavu zavračevati. Poslužuje res se pri svojih obredih v obče latinskega jezika, naj se tako ne le edinstvo po vesoljnem katoliškem svetu ohranjuje, ampak se tudi sprememb v jeziku, kajti je mertev jezik, leto za letom ni bati. Vendar jej pa zato latinski jezik nikakor ni kaka verska resnica, marveč sta nam že Ciril in Metodi, kakor so nam naši južni bratje še sedaj priče, koliko da je cerkev tudi v tem pripravljena odjenjati. Velela celo je v Tridentinskem zboru (v 22. seji), naj bi zavoljo neznane latinščine njene ovce nevedne ne ostale, naj jim njih pastirji pogostoma te skrivnosti razlagajo. Nikdar jim ni silila, kakor jim še sedaj ne vriva ne latinskega, ne kakega drugega jim ptujega jezika; marveč uči po šolah in v cerkvah, kakor v domači obhoji, v onem jeziku, ki ga njeni otroci po različnosti svoje narodnosti govore in umejo. Cerkev je torej gledé na narodnosti skozi in skozi pravična in enakopravna. V njej ni razločka ne med Scitom, ne Grekom, ne med Talijanom in Madjarom, ne med Nemcem in Slovencem. Vsakemu razlagajo se njene postave in njeni zakoni v jeziku, ki ga umé, bodi si kjerkoli, v Gondokori ali v Šent-Vincenciju.

Kako pa njeni služabniki? Rekel bi, da so po marsikterih krajih ravno, kar različnost jezikov zadeva, ako že ne iz hudobne volje, vsaj zaradi stare priljubljenosti ali tudi iz ljubezni temu načelu nekoliko krivični. Med družimi tacimi (ne manjka se jih nikjer!) naj vam je priča neka velika fara na Koroškem, ki šteje nad 4000 duš, in jeskozi in skozi slovenska. Iz ust v č. g. farnega predstojnika samega slišal sem, da ni v njej čez 20 (!) tu stanujočih Nemcev domačinov, ki bi slovenskega ne umeli. In vendar, glejte! koliko se njim za ljubo storja! Vse nedelje po Božiču, vse nedelje in praznike v postu, vse velike praznike skozi celo leto imajo pri jutranjem opravilu nemške pridige, vsako saboto in ob večerih pred prazniki nemške litanije; v šolah uči se v 3 razredih čez polovico po nemško. — Ali ni to preveč? ali ni presi-

ljeno? In kako se jim ta njihova predbrota, in njih trud plačuje? Poslušajte, kaj vam bom povedal iz lastne skušnje, kakor še iz daljne skušnje svedega tovarša! Oba vam lahko spričujeva, da pri nemških pridigah ni čez šest oseb po celi cerkvi videti, ki bi slovenskega ne umeli. Po tem takem bi bila cerkev, ako bi vsaj nekoliko tacih utrakvistov ne prišlo, popolnoma prazna. Akoravno pa tudi ti možiceljni hočejo za Nemce veljati, je še pri vsem tem po cerkvi več kot tri dele praznega prostora. Nasproti pa je farna cerkev, kedar ni opravila pri podružnicah, zlasti v postu, s pobožnimi Slovenci tako natlačena, kakor bi bil sleherno nedeljo največi shod, ali — kakor mi je tovarš rekel: da bi jabelko s prižnice verženo ne moglo skozi gnječo ljudi pasti na tla. Kaj porečete k temu? Ali se ne pravi to, domačim otrokom kruha jemati in ga ptujcem siliti, ki pa vkljub sile zanj ne marajo??! — Ali ne delajo toraj služabniki sv. cerkve zlasti za nemško stranko še mnogo več, kakor enakopravnost in pravičnost zahtevate? — ali, da bolje rečem: ali niso nekoliko krivični? Ergo: Ne bodite gospodje duhovni bolj katoliški, kakor je Rim, pa tudi ne manj enakopravnosti in pravicoljubni, kakor cerkev!

(Dalje pride.)

Deržavni zbor.

V deržavnem zboru se je že pred nekaj časom vilila komisija, ktera naj presodi in preišče, kako bi se davki mogli pravičnejši razdeliti in kako njih dohodki zvišati. Dva dni se je posvetovalo, ali naj se okliče ta komisija za permanentno ali stanovito, t. j. da opravlja tudi tedaj, ko bo širji deržavni zbor praznoval, oži pa svoje seje imel, opravila svoja. Posvetovanje je bilo kaj živahno, — še celo to se je prašalo, ali taka komisija ni neustavna, nasprotna februarškemu patentu. Pa rešil je to pravdo prvovednik deržavnega zbora, g. vitez Hasner, s svojo mogočno besedo. Rekel je, da to ni proti ustavi in da on tako razsodi, ker je izpeljevavec (eksekutor) ustave. To je spet nekaj novega! Dosihmal je bil g. Hasner le doktor, profesor na pravniški fakulteti, nemšk domoljub, velikonemšk filozof, vitez, iskren centralist in prvovednik naučnega svetovavstva in deržavnega zbora, oni dan pa se je oznanil za izpeljevavca ustave naše. Mislili smo, da je to dozdej deržavni minister, ki se rad ustavni minister imenuje, zdaj pa vemo, da je kaj tacega tudi g. Hasner. Mi se temu čudimo in čudila se je temu naslovu ali imenu tudi vsa deržavna zbornica. Dozdej je v februarško ustavo le težko in počasi šlo; — morabiti da pojde zdaj bolje in hitrej, ker imamo dva izpeljevavca februarškega patenta. Bog daj! — pa če bodo poslanci tako ravnali z Ogri, kakor so ravnali z njimi v ravno tisti seji, naše deržavne zadeve ne bodo skoraj zravnane. Dr. Rechbauer je nekaj omenil oktobersko diplomo in da je cesar sam spoznal ogerske pravice — in glej! hud ropot je vstal v zbor-

nici in Hasner mu je besedo presekal. Zbornica pa je po večini glasov sklenila, naj ostane ta komisija stanovita. Ne pričakujemo pa, da bi kmalo kaj zdatnega naredila. — Naj se poprašujejo v si deželni zbori.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Na Dunaju. 2. junija. — M. — (Slovanská Beseda — Slovensko berilo za 8. razred. Seja c. k. akademije znanosti.) Že v svojem zadnjem dopisu sem omenil, da se je tukajšnje društvo „slovanska beseda“ 30. maja slovesno odperlo, pa zdaj vam hočem tudi nekaj o tej slovesnosti pisati. Dovolila so se razposlala v češkem in serbskem jeziku *) ustanovnikom; sešlo se je jih pa tudi taka množica, da so se vsi prostori „slov. besede“ — 6 večje, 2 manjše dvorane — z zastopniki vseh slovanskih rodov že do 8. čisto napolnili. Ob omenjeni uri pozdravi predsednik „slov. besede“, grof Černin, vse nazoče s preserčnim govorom v češkem jeziku, v katerem razlaga imenitnost in potrebnost „slov. besede“ na Dunaju kot srečišča vseh tukaj bivajočih Slovanov, da se med seboj spoznavajo in porazumljevajo, ter jih opominja, naj se je v mnogem številu udeležujejo; posebna naloga „slov. besede“ naj bode omenja blag. gosp. govornik: spoznavanja ravnih slovanskih literatur in povzdiganje družtvenega življenja med dunajskimi Slovani.

Na koncu svojega čverstega govora omeni še grof Černin, da si imamo za nam podeljene pravice le zahvaliti našemu presvitlemu cesarju Francu Jožefu I., kateri je vsakemu narodu in vsakemu jeziku v naše mnogojezičnej Avstriji enakopravnost podelil, ter tudi pravila, dunajske „slovanske besede“ poterdil, trikrat slava tedaj našemu milostljivemu cesarju! Vsi nazoči navdušeno so od „slava in živio“ zaklicali. Po govoru začel je muzikalični del preimenitnega večera. Tukajšnje slovansko pevsko društvo je pesmi v raznih slovanskih jezikih z znano izverstnostjo zapelo; čuli so se tudi samopevi in deklamacije: posebno je dopadal poljski igravec iz Lvova, gosp. Leh Nowakowski, kateri je Mickievičevo balado „Farys“ tako izverstno deklamiral, da dolgo ni bilo konca zaslužene mu pohvale. Ko so tudi pevci nehali peti, se je še le začelo pravo rajsko življenje; vsaki slovanski narod bil je več ali manje zastopan in omenim tukaj le nekaj bolj imenitnih gospodov, kateri so s svojo nazočnostjo „besedo“ počastili: slavni zgodovinar Dr. Fr. Palacky in slavni fizijolog dr. Jan Purkyně iz Prage, baron Helfert, direktor Bilka, prof. Sembera, Jaroslav Čermak vsi Čehi, poljak knez Čartoryski, grof Stadnicki, in slikar Grotger, Ruski protopop Rajevsky z drugimi Rusi; Jugoslovani: kr. kancelar Mažuranič državni svetovavec baron Ožegovič, serbski patrijarh Maširevič, Dobranky svetovavec pri ogerskej dvornej kancelariji i. t. d. Pogrešali pa smo zelo naše veljavne možake, kateri tukaj na Dunaju prebivajo in se besede niso vdeležili. Mar za besedo niso vedeli ali se je le niso hotli udeležiti? —

Do pozne noči, ali bolj prav do ranega jutra se je društvo razveseljevalo, napivalo se slovanski vzajemnosti, imenitnim Slovanom posebno se ve da, pa Palackemu in Purkynju in tudi Štrosmajerju diki jugoslovanski, predsedniku grofu Černinu i. t. d.

*) Vredniku tukajšnjega hervaškega lista „Glasonoše“ to ni pogodu, ker, kakor je po spisu videti, on le vse v hervaškem jeziku imeti hoče. O preljubu vzajemnosti, kje si!?

Od vseh strani slovanskega sveta dobivali smo telegrame v raznih neslovanskih jezicih, kajti slovanski se pri nas telegrafirati ne sme, čemur so se posebno ptuji Slovani zelo čudili; da od ljube Slovenije ni bilo duha ne sluha, mi menda ni treba posebno omeniti. Nepozabljiv bode v sercu vsacega nazočega dan prve besede 30. maja! — Ravno kar sem zvedel, da se slovensko berilo za 8. razred, vredjeno po g. prof. dr. Fr. Miklošiču, v c. k. tiskarnici že tiska, in da bode v kratkem gotovo.

Še eno veselo novico. 30. majo ob 12 uri je imela c. k. akademija znanosti slovesno sejo, pri kateri je bilo mnogo gospode nazoče, tudi Palacky, Purkyně, Miklošič so kot udje v prvi versti sedeli; pa kar je za nas najbolj imenitno, je to, da smo pri tej priložnosti zvedeli, da je akademija „Lieben-ovo darilo“ odločilo našemu rojaku, izverstnemu profesorju in rodoljubu gosp. dr. Jož. Štefanu, najmlajšemu rednemu javnemu profesorju tukajšnjega vseučelišča in sovravnatelju fizikaličnega zavoda. Prof. Štefan je izversten fizikar in že za marsiktero novejšo najdbo se mu imamo zahvaliti in lahko se naša mati Slovenija s svojim sinom ponosi. Slava mu in Bog za še mnogo let živi! Tudi je dobil naš preučeni in preslavni rojak gosp. dr. Franc vitez Miklošič od c. k. akademije 800 gld. v podporo „da more na svitlo dati svoj slavar:“ „Lexicon palaeo — slovenico — graeco — latinum“. To ste za Slovence veseli novici.

Dežele notrajno-avstrijske.

✱ * Iz Ljubljane. (Zdravniki, uradniki in slovenščina). — Da zdravnik bolniku pomagati zamore, mu je najpoprej zvedeti bolezni, potem bo on glede na njegove okoliščine zdravila rabil in bolniku zopet pomagal. Kar je pri posameznih ljudeh, to velja tudi pri celih narodih. Med tistimi, ki bolezni slovenskega naroda spoznajo, si ti dragi „Slovenec“ v prvi versti, ti odkrivaš vedno male in tudi večje rane naše in si nam, ako ravno še mlad, že mnogo koristil. Ne boj se, če se kteremu zameriš, narodu boš gotovo k omiki in blagostanji pomogel in ga poslednič ozdravil. Naznani Slovincem sledeče žalostne okoliščine in napake. Nemški Triglav je v svojem 29. listu povedal, da se je v naše bolnišnici prve dni aprila blazna žena usmertiti hotla. Pred enim tednom se je že zopet pripetila druga nesreča. Prišel je namreč se zdraviti v bolnišnico mož iz Dolenskega in je bival z drugimi vred v drugem nadstropji. Ne le bolniki in služabniki ampak tudi gospodje uradniki, ki po opravi le malokrat imajo v sobe bolnikov zahajati, vsi ti so moža po njegovem ravnanju in govorjenju že nekaj dni za blaznega spoznali, le tisti, ki bi kaj takega moral prvi spoznati, tega zapazil ni — tako se pripoveduje po celem mestu, če ni temu taka naj se nam naznani, in radi prekličemo. Nesrečni mož je 18. t. m. čez okno poskočil, si obe nogi polomil in sicer eno tako hudo ranil, da so mu jo morali odžagati. Ko se je to zgodilo, so reveža v blaznico prenesli, da bi se ne mogel poškodovati več! Ker se je taka žalostna prigodba že drugikrat pripetila, ne smemo več molčati in rečemo, da se nam čisto naravno zdi, če terd nemški zdravnik terdega Slovence po govorjenju ne more spoznati, da jo blede, mislimo pa, da bi moral vsaj vsaki zdravnik slovenski dobro razumeti, ki ima slovenske bolnike zdraviti; ni dosti ne, da ima človek zmožnosti kakega jezika se učiti, mora se ga tudi v resnici naučiti, ako hoče slovenski kruh jesti; tak naj bi premislil, da

je on za človeštvo tukaj, ne pa to zaradi njega. Ali se spodobi, da zdravnik slovenskega bolnika nagovarja: was befohlen sie, ali sie wünschen Herr Graf i. t. d. Pri tej priliki moramo našega deželnega posebno pomencenega odbora na njegove dolžnosti opomniti; in mislimo, da se pri takih prilikah osebne pristojnosti pozabijo. Ker pa že o deželnem odboru govorimo, pa prederzujemo še uprašati ga: Kako je to, da se v pisalnico vzeme za dninarja človek, ki mu je slovenski jezik neznan, ako ravno se je več v slovenščini kakor tudi v nemščini sposobnih mladenčev za tako službo oglasilo? Mi mislimo, da bo dninar s časom uradnik postal in imeli bomo staro napako. Gospodje ne zabite naroda in njegovih pravic!

Sedaj pa še eno. O priliki matičnega zbora smo zvedeli, da našemu županu mnogospoštovanemu gosp. dr. Costa slovenski književni jezik tako gladko teče ko nemški. Glede na imenik, volilne liste in druge dopise o zadnjih mestnih volitvah bi mi vendar radi zvedeli, ali se tudi drugi mestni uradniki po zgledu omenjenega gosp. župana obnašajo, ali se marveč sramujejo, da so v beli Ljubljani v glavnem mestu Slovenci. — Če jih je med Slovenci sram Slovenci biti, saj si lahko pomagajo, kmalo jih bomo pozabili, če nas tudi zapustijo in se naravnost proti Berlinu napotijo. Take in še mnogo drugih napak bi mi naj radi brali v Laibacharci, v Novicah ali v Triglavu, ali kaj pomagajo, ti listi pišejo le take reči, ki so jim ugodne, ti Slovenec pa si neodvisen in se ne bojiš resnice povedati. Drugi krat zopet kaj.

Iz Bekštajna. (Slovenščina v belški dekaniji. Belak.) Dragi Slovenski brat! Si li že bil kedaj v naši okolici? Si morebiti že kedaj obiskal cerkvico sv. Kancijana na prijazni gorici? Pridi z menoj na ta hom? „Proč od suma ljudi“ hočeva se pomerkovati o naših svetih narodskih zadevah, hočem ti pripovedovati o našem narodnem življenju.

Glej! tam na severju, kraj ravnega polja, razprostira se ob bregovih slovenske reke Drave mesto Belak, ki šteje nad 3.400 prebivavcev, izmed katerih gotovo četertina slovensko zastopi in govori. Mesto je tergovsko; in ker ima proti vzhodu in jugu slovenske vasi za sosednje, s katerimi veliko baranta, zatorej je za mestjane, posebno pa za tergovce zelo koristno, priučiti se slovenskega jezika. Tergovci in gostivničarji to tudi sprevidijo, in zatorej jemljejo v službo najraje take osebe, ki slovensko razumejo, in pošiljajo tudi svoje otroke pogosto v slovenske kraje, da se slovenskega jezika učé. Sicer pa so Belačani terdi Nemci. Če bodeš začel o ravnopravnosti in slovenščini ž njimi govoriti, stemnila se jim bodo hitro lica in skorej si moreš svest biti, da ti kdo poreče: Ne govorite mi o slovenščini, ali pa, da ti vsaj besedo preterga in od drugih reči govoriti začne. Bolje jim pa bodeš ustregel, če — namesto od sosedov Slovencev — govoriš o Frankobrodu, nemški zvezi itd., in če se naposled spomniš latinske, Nemcem ljube prislovice: „Dulce est pro patria — bibere“ (sladko je za domovino — piti) in kupico vzdigneš in vsklikneš: „Das ganze Deutschland muss es sein!“ tedaj ti bodo prej ko ne z gromovitim „hoch“ odgovarjali. Kakor povsod, tako so tudi tukej nekteri mestjani bolj opazni, kateri naj mi pa mojih besed nikar ne zamerijo.

V Belaku je ena deklška, ena deška šola in 1. razred niže realke za deca. Lanske perjohe (šolski izkazi) nam kažejo, da je bilo lani med 283 učenci 57 Slovencev in med 228 učenkami 10 Slovenk. Slo-

vensčina se uči pri dečkih v 2 razdelkih. V prvem razdelku so Nemci, v drugem pa rojeni Slovenci. Učitelj je g. Ant. Pepevnik. Šolski ravnatelj, gosp. Anton Pušl, je izkren Slovenec, že več let udružbe sv. Mohora, in lani se je jako za to potegoval, da so dobili za izpraznjeno učiteljsko službo v normalni slovenskega učitelja. — Prečastiti gosp. Jan. Ravpl, dekan in častni korar v Belaku, so sicer Nemec, pa so nam pravični. Že večkrat sem jih slišal terditi, da, ako naj bo nauk, posebno v nižih šolah uspešen, mora se učiti na podlagi materinskega jezika, to je jezika, kterega so otroci že od prvega glasú vajeni. Kdo tega ne sprevidi? Le popolno slepi nemškutarji, kateri so še tu in tam zasejani nikdar ne; ti še terdijo, naj se — travniki s peresnikom sečejo!! — — Kot iskrenega Slovenca v Belaku moram še imenovati mestnega kaplana, g. Balanta Lesjak-a. Ta gospod potrosi prav mnogo novcev za slovensko knjižestvo in zagovarja slovenščino, kjer koli se priložnost ponuja. Slava mu! Tudi drugi kaplan v Belaku, g. Jaeger Gregor, sicer rojen Nemec, govori prav rad in gladko slovenski jezik. — Zdaj pa se ozrimo na okrajni urad.

Dežele trojedine kraljevine.

Dalmacija. Govori se, da se v Zagrebu pri deželnem zboru pripravljajo stolovi tudi za dalmatinske poslance. Ves slavjanski svet in tudi mi seréno želimo, da pride brat k svojemu bratu, — pa vendar te velike sreče in radosti pod sedajno vlado se še ne nadjamo. Mi ne moremo verovati in pričakovati, da vlada naša kaj tacega Slavjanom koristnega in prijetnega v mislih ima. Morebiti in Bog daj, da se motimo, pa imamo pred seboj dokazov, na ktere stavimo svoje besede. Dr. Antonin Smirič, finančni prokurator v Dalmaciji, prestavljen je v Benetke; bil je poslanec na deželnem zboru, stal na strani slovansko — liberalni, zatorej pa je v nemilost padel pri talijanski stranki. Dalej je gotovo, da Ivan de Bersa, tudi slavjansk rodoljub, pride iz Zadra do Kotora na neko nižo službo. To se godi ravno te dni, — kaj pa se je godilo štiri minule leta, — koliko slavjanskih rodoljubov je prišlo v nesrečo? Gg. profesorji Casali, Klaič, Danilov, so bili odstavljeni, vodja Pulič bil je prestavljen v Trident na Tiroljskem; — kaj so doživeli gg: Sundečić, Dešković, Pavlinovič in oo. frančiškani v Senju? Dokler se godé take reči v Dalmaciji, ni še bila prava ura za Slavjane.

Dežela ogerska.

(Deákov program:) Našim čitateljem je že znano, da misli Deák Avstrijo razsekati na dva kosa, in v predlitavskem kosu bi gospodovali Nemci, v zalitavskem pa Madjari: Slavjani in Romanci bi pa služili obema! Iz ogerskih listov pa poznamo ta program bolj na tanko, zatorej ga tudi tukaj podamo. Deákov program ali načert spozna za državne zadeve te-le reči: Vse, kar tiče cesarsko rodovino, zadeve zunajne, vojaške in tergovske, nenaravne ali indirektne davke, poimenu: tabačni monopol in tudi naklade na vse te reči.

Kako se imajo te splošne zadeve obravnavati? Zastopništvo predlitavskih dežel in zastopništvo zalitavskih dežel pošlje svoje deputacije ali poslanštva, ki vse te reči vredijo in za zalitavski zbor ustanovijo, koliko naj daje davkov in vojske. Deželni zbor v Pešti po tem na tenjko odloči, na kateri način naj

se potrebni davki zbirajo, kako se na celo deželo razveržejo, kako naj se vojaški novinci odbirajo in kako dolgo naj služijo. Sedmigraški in hervaški zbor pošiljata svoje poslance na deželni zbor v Pešti ravno tako, kakor jih pošiljajo predlitavske v oži državni zbor na Dunaju. V ožem državnem zboru in v ogerskem zboru počiva središče ali centrum avstrijske države, to je: Avstrija je raztergana na dva kosa, in pred Litavo gospodujejo in vladajo Nemci, za Litavo pa Madjari. Slavjani in Romanci pozor!

Ptuje dežele.

Romansko. (Kusa, Ruska in Avstrija). Kakor Napoleon, tako tudi knez Kusa noč in dan na to misli, kako bi svojo rodovino tudi po svoji smerti na prestolu ohranil. Poskuša in poskuša na vse strani. Da vstreže današnjim liberalcem, zgrabil je vse samostansko premoženje in ga vsul v državno denarnico. Pa kaj bo? Metropolit mu žuga, da ga bode pahnil iz cerkve, če pri tem sklepu ostane. Zdaj snuje neko zvezo s Rusko in z Avstrijo, — vse da se njima prikupi in si v sili in potrebi njune pomoči pridobi. Vse na to kaže, da iztočno ali jutrovo vprašanje spet stopa na oder evropske zgodovine. Tam doli „globoko v Turčiji“ se snuje neka skrivna osnova, — da bi se le sesnovala za srečo ubogih tlačanih kristjanov, ne pa samo za slavo in ko dobiček samih dinastij. Celó Pruska je v to štreto vpletena; menda ste jej Ruska in Avstrija v Šlesviku in Holštajnu prosto roko pustila, da ostane le Pruska neutralna in tiha, kedar jamejo turške homatije nastajati. V ta namen zbira neki Rusija veliko vojske na gališko — romanski meji. Poslanec Groholski je v državnem zboru ministra zunanjih zadev, grofa Mensdorfa, za to poprašal, pa ni dobil jasnega govora; le to je g. minister rekel, da se od Rusov ni ničesar bati in da je vse to le zavolj nerednost pri finačni straži na ruski meji. Bomo že videli in mi že popred terdim, da se na justrovem obnebjju zbirajo črni oblaki, iz za katerih morebiti vsaj enkrat tudi slavjanskim bratom na Turškem rumeno solnce prisije.

Amerika. (Amerikansko-ruske simpatije). Znano je, da je brodovju, ki je vozilo truplo rajnega careviča Aleksandra v Petrovgrad, pridružila se tudi neka ameriška barka, da mu skaže poslednjo čest in ljubezen. Amerikanski poslanec v Lisabonu in zapovednik fregate „Niagara“ je pa zraven še tudi ruskemu poslancu izročil pismo, iz katerega vadimo te le verstice: „Mi (Amerikanci združenih držav) ne moremo dosti jasno pokazati, kako prijateljsko sočutje občutimo v naših srcih, in v najdaljnih krajinah ameriškega večera ni je ne ene bajtice, ktera ne bi Boga prosila za srečo, mir, veličino in blagostanje naroda, s katerim se Amerikanci ponosijo, da so mu dobri prijatelji“. Tako čuti in pred celim svetom govori naj svobodnejši in najbolj omikani narod o ruskem, katerega pa nekteri Evropejci ne morejo dosti černiti in sovražiti! — Nimamo odnikodar kaj važnih novic. Zastran Šlevig-Holštajna je najnovejši to, da minister grof Mensdorf v posebnem pismu dovoljuje, naj se po volji pruske vlade deželni stanovi skličejo po ustavi od l. 1854. — Na Danskem so bile tudi volitve v državni zbor, ki je bil pred nedavnim razpuščen; volili so pa se skorej ravno vsi poprejšni poslanci in torej ni pričakovati miru in edinosti med vlado in zbo-

rom. — Na Gerškem so se volitve dognale brez vseh nemirov; vlada je kaj modro ravnala, da se ni vtikala v volitne zadeve. — Cesar Napoleon se verne pred časom v Pariz, 6. junija ga pričakujejo v Tulu. — Na Turškem se vojska pomika proti avstrijski meji in misli zabraniti, da bi znani junak Luka Vukalovič se zmuznil čez avstrijsko mejo in tako vtekel; sirota je od vseh strani izdan in zapuščen. —

Razne novice.

* Na Gornji Beli v meljski dolini se je dogodilo strašno hudodelstvo. Tamošnji c. k. okrajni predstojnik Jožef Valek, občno spoštovan in ljubljén, se poda ob 10. zvečer 2. junija iz W. gostivnice na svoj dom, ki na koncu malega terga stoji. Pa glej! zjutrej ga najdejo blizo svojega stanovanja vbitega in oropanega. V zatilniku in pod gerlom je imel velikih ran; ure, perstani in dnarji, vse mu je bilo odvzeto. V meljski dolini, kjer ljudje zarad svoje pobožnosti daleč in daleč slové, kaj tacega se šeni godilo. Kdo je to strašno delo doprinesel, ne ve se še, — pa vse bode skorej očito.

*) Vožnja po Dravi na Hervaškem se bode spet odperla. Posebna v to namen sestavljena komisija je enoglasno podpisala ta-le sklep: „Podpisana komisija je vso Dravo pregledala in je te misli, naj se na občno škodo zabranjena plavitba po Dravi bez odloga spet začne“. G. inženir Altman mora skerbeti, da se Drava očisti in se vse odpravi, kar bi vožnjo zaverati moglo.

Gospodarstvene. (Duhovniki pomagajte tudi kmetijstvu!) Duhovnik tedaj, kteremu je dolžnost, da podučuje ljudstvo v cerkvi, imá tudi v ponavljavnicah in v šoli učiti keršanskega nauka. Tu pa nastane potreba, da to podučevanje združi, to je da se tisti, ki so popisani za keršanski nauk, in tisti, ki hodijo v ponavljavnico, v keršanskem nauku skupej podučujejo. Ker je po več farah le en duhovnik, bode se moralo tako storiti, posebno o zimskem času. Kako lepa prilika za duhovnike, da po keršanskem nauku mladino v kmetijstvu podučujejo! Preverjeni smo, da bi naše duhovstvo, katerega iskreno domoljubje je po celem domovini znano, storilo veliko dobrega za narod in Boga, ako bi si podučevanje naroda v kmetijstvu k sercu vzelo, in bi ga o Gospodovih dnevih kakor v keršanskem nauku, tako tudi v kmetijstvu podučevalo.

Prepričani smo, da je v naši slovenski domovini veliko veliko duhovnih bratov, ki so z nami o tem enakih misli. Če so pa nekteri, ki se ne slagajo z nami, vprašamo jih: Kaj bi bilo koristilo našim prvim staršem, ki ju je postavil Bog v prelepi raj, in koliko bi jima bile pridovale vse njegove lepote, ako ju ne bi bil dobri Stvarnik podučeval? Kaj hasne ljudstvu našemu, ako ima lepo domovino, ako jej cene ne pozna?

(Dalje prih.)

Dunajska borsa 7. junija 1865.

5% metalike	70 85
5% nacionale	75.75
1860 derž. posoj.	92.15
Bankine akcije	800.
Kreditne	182.70
London	108.75
Novi zlati	5.16
Srebro	106.75